

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗА ДЖЕРЕЛАМИ ЇХ НАДХОДЖЕННЯ

Кузьминчук Н.В., к.е.н., доцент
Харківський національний університет «ХПИ»

Куценко Т. М., викладач
Харківський інститут фінансів УДУФМТ

Уточнено підходи до класифікації джерел фінансування інноваційної діяльності з урахуванням узагальнення існуючих теоретичних підходів та концепцій інноваційного розвитку, на основі даних офіційної статистики проаналізовано структуру фінансових ресурсів інноваційного розвитку та існуючі тенденції фінансового забезпечення науки в Україні.

Ключові слова: фінансові ресурси, джерела фінансування інноваційного розвитку.

Постановка проблеми. Комплексний характер розв'язання проблеми фінансового забезпечення інноваційного розвитку економіки передбачає визначення оптимальних співвідношень в обсязі фінансових ресурсів, спрямованих на реалізацію окремих етапів інноваційного процесу. Це означає, що в системі фінансування мають бути закладені реальні та ефективні основи забезпечення інноваційного розвитку економіки, що передбачають взаємозалежність підготовчих етапів придбання знань з етапами наукових досліджень і розробок та дифузиею їх результатів у всіх сферах економіки. В сучасних умовах формування економіки знань домігантою розвитку є ефективне використання інтелектуального потенціалу країни, саме тому інноваційна діяльність та інноваційний розвиток в цих умовах набуває ознак складної системи взаємопов'язаних між собою етапів загального циклу, що починається з отримання окремими економічними суб'єктами суми знань у системі освіти і закінчується використанням матеріалізованих інноваційних результатів в різноманітних сферах та секторах національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінансового забезпечення інноваційного розвитку ґрунтовно досліджено в працях як вітчизняних, так і зарубіжних економістів: А. Гальчинського, В. Гейця, О. Лапка, М. Савлука, С. Онишко, А. Кузнецової, О. Яковця. Перспективам приведення фінансування науки у відповідність потребам інноваційної моделі розвитку економіки присвячені роботи Б.А. Каліцького, І.О. Булкіна, О.С. Поповича. Оцінка реальних пріоритетів у фінансуванні української науки здійснена у працях О. Попович, Т. Червіненської. Проте аналіз ефективності використання джерел фінансових ресурсів та їх оптимізація потребує подальшого дослідження.

Метою статті є аналіз тенденцій фінансування інноваційного розвитку за джерелами надходження фінансових ресурсів та оптимізації їх структури в контексті становлення інноваційної моделі розвитку економіки України, спрямованої на істотне підвищення її ефективності, зростання ВВП шляхом широкої цілеспрямованої діяльності щодо створення, освоєння у виробництві і просування на ринок інновацій.

Виклад основного матеріалу. Світовий досвід свідчить, для того, щоб механізм трансформації фінансових ресурсів у нові знання запрацював, необхідно досягти певного рівня фінансування науково-технічної сфери [11, с. 9]. Частка валового внутрішнього продукту, яка спрямовується на наукові дослідження (наукоємність ВВП) на рівні 0,4% забезпечує виконання наукою лише певної соціокультурної функції, при збільшенні цієї величини наука набуває спроможності продукувати певні наукові знання світового рівня в рамках пізнавальної функції. І лише при витратах на науку, що перевищують 0,9% ВВП, може розраховувати на значний вплив науки на економічний розвиток [10, с. 30].

В Україні при збільшенні протягом досліджуваного періоду обсягу фінансування НДДКР майже у 4 рази (з 2046, 3 млн. грн. у 2000 р. до 7822, 2 млн. грн. у 2009 р.), відбувається зменшення питомої ваги загального обсягу фінансування витрат на науку у ВВП, що свідчить про негативні тенденції, які склалися в науково-технічній сфері (рис. 1).

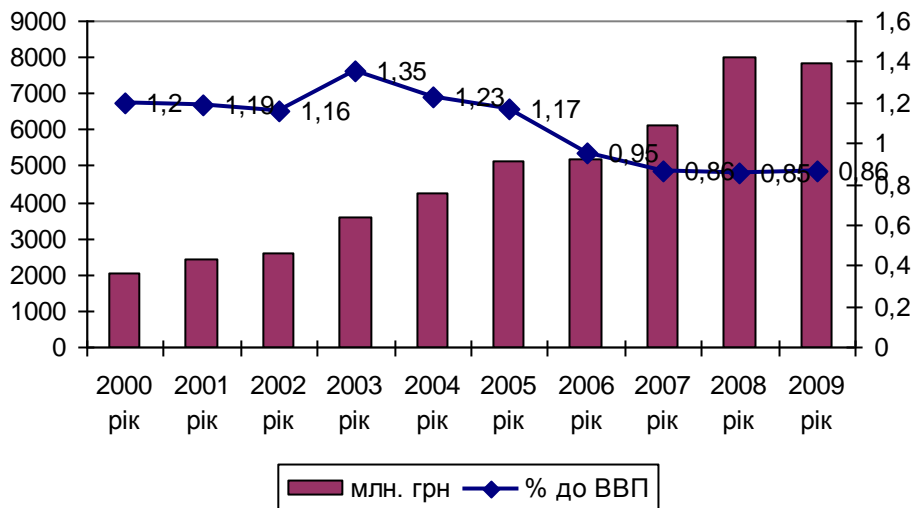

Рис. 1. Динаміка фінансового забезпечення НДДКР у млн. грн. та у % до ВВП

Унаслідок непослідовного проведення інноваційної політики та низької її ефективності спостерігається подальше відставання України у технологічному розвитку від розвинутих країн світу, гальмування розвитку високотехнологічних галузей національної економіки та зниження рівня конкурентоспроможності держави.

У роботі [6, с. 26] підкреслюється тісний зв'язок, між місцем країни у міжнародних рейтингах конкурентоспроможності та обсягом інвестицій в науково-технічну сферу. Країни, які мали найбільші показники інвестицій в науку протягом останніх років, у 2009 р. зайняли провідні позиції у рейтингу глобальної конкурентоспроможності за даними Всесвітнього економічного форуму. Україна посіла лише 82-е місце серед 133 країн між Гамбією та Алжиром, значно послабивши свої позиції порівняно з 72-м місцем у 2008 р. та 73-м – у 2007 р. [19]. Рейтинг очолює Швейцарія, США опинилися на другій позиції через послаблення своїх позицій на фінансових ринках та макроекономічну нестабільність. Сінгапур, Швеція та Данія завершують першу п'ятірку лідерів. Європейські країни представлені Фінляндією, Німеччиною та Нідерландами, які займають в рейтингу 6, 7 та 10-те місце відповідно. Росія займає 63-е місце в рейтингу, погіршивши свій результат порівняно з минулим роком (51 місце), Казахстан – 67-е місце. Лісабонський огляд 2008 р. характеризує досягнення не тільки країн-членів ЄС, а й потенційних кандидатів до членства у Європейському Союзі. Україну, яка знаходиться на 7-му місці також випереджає Казахстан та Росія.

Інститут розвитку менеджменту в Лозанні (IMD Lausanne) оприлюднив власний огляд глобальної конкурентоспроможності, відповідно до якого в 2010 р. США вперше за 16 років втратили перевагу і поступилися Сінгапуру та Гонконгу. Україна займає передостанню позицію серед 57 країн світу погіршивши свій результат порівняно з минулим роком [20]. Наведені дані свідчать про зростання впливу інновацій на економічний розвиток країн. Так, у 2007 р. витрати на НДДКР у країнах ОЕСР досягли 817,77 млрд. дол. США (за паритетом купівельної спроможності), або 2,2 % до ВВП цих країн [16, с. 122]. Протягом останніх 10 років у країнах ОЕСР відбувалось стабільне зростання витрат на НДДКР відносно ВВП. Найдинамічніше зростає рівень наукомісткості китайської економіки.

Структура фінансових ресурсів інноваційного розвитку визначається джерелами їх надходження. Відповідно до [15, с. 117] до них віднесено:

1) Бюджетні асигнування, які виділяються на загальнодержавному і місцевому рівнях. На думку Геєця В.М. та Семиноженка В.П. [3, с. 109-110] бюджетні кошти є головним фінансовим інструментом інноваційної політики держави, за рахунок яких фінансується від 1/5 до 1/2 національних витрат на науку. У роботі [11, с. 12] також зазначено, що фундаментальна наука у всьому світі розвивається в основному на кошти державного бюджету тому, що уряди розвинених країн бачать в цьому свій внесок в майбутній розвиток економіки, забезпечення технологічного лідерства своєї країни в перспективі. В розвинутих країнах світу частка фінансування наукових досліджень за рахунок бюджету складає приблизно 3-5% від суми державних витрат, з них на фундаментальну науку витрачається від 6 до 22% усіх коштів, вкладених державою в наукові дослідження. Ці кошти спрямовуються на фундаментальні дослідження в університетах, оборонні дослідження в державних лабораторіях і за контрактами у приватному секторі, створення найбільш

складних і дорогих експериментальних установок – прискорювачів, телескопів, космічних станцій та ін. В розвинутих країнах частка витрат на дослідження та розробки за рахунок коштів державного бюджету в 2007 р. склали: в Німеччині – 30%, в США – 38,5%, у Франції – 35,8%. В Російській Федерації фінансування за рахунок держбюджету досягає рівня 69,7% [4, с. 95]. В Україні, в 2007 р. за рахунок коштів державного бюджету та коштів місцевих бюджетів в Україні було профінансовано наукових та науково-технічних робіт на суму 2837,9 млн., що становить 46,2% від загальної кількості коштів, спрямованих на інноваційний розвиток економіки [13, с. 89]. В 2008 та 2009 рр. обсяг фінансування наукових досліджень і розробок з державного бюджету склав 48,7 та 43,4% відповідно [5]. У I кварталі 2010 р. частка фінансування витрат на виконання НДДКР за рахунок державного бюджету склала 35,1%, що менше на 4,3 в. п. порівняно з попереднім періодом. Законом України Про наукову і науково-технічну діяльність встановлено, що держава забезпечує бюджетне фінансування наукової та науково-технічної діяльності (крім видатків на оборону) у розмірі не менше 1,7% ВВП України [8]. Однак, в середньому за період 2000-2009 рр. обсяг фінансування науки у % до ВВП коливався на рівні 0,38%, що свідчить про недостатню увагу держави до проблем інноваційного розвитку економіки в рамках соціально орієнтованої структурно-інноваційної моделі.

2) Кошти спеціальних позабюджетних фондів фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, які утворюються підприємствами, регіональними органами управління, іншими організаційними структурами. Протягом 2005-2007 рр. фінансування наукових та науково-технічних робіт поступово зменшувалося (2005 р. – 0,48%, 2006 р. – 0,41%, 2007 р. – 0,3%), а порівняно з 1995 р. зменшилося на 66% [13, с. 89].

3) Власні ресурси підприємств. Фінансування наукових та науково-дослідних робіт протягом 2005-2007 рр. за рахунок власних коштів в грошовому виразі щорічно збільшувалося в 2006 р. порівняно з попереднім на 36,7%, в 2007 р. – на 12,6%, що свідчить про розширення можливостей суб'єктів економічної діяльності до самофінансування [13, с. 89]. Власні ресурси підприємств є основним джерелом інноваційної діяльності і склали в 2007 р. 73,7%. Для нарощування інвестицій інноваційного спрямування необхідно забезпечити зростання доходів підприємств, за рахунок яких вони могли б збільшити витрати на інновації;

4) Фінансові ресурси різних типів комерційних структур (інвестиційних компаній, комерційних банків, страхових об'єднань, холдингових фінансово-промислових груп тощо). Питома вага кредитів банків, спрямованих на інвестиції, в загальній сумі інвестицій склала у 2004 р. 7,6%, що майже в 10 разів більше, ніж у 1999 р. Однак, в питомій вазі усіх видів кредитів ця величина була всього на рівні 10-15%, у той час як понад 70% кредитів спрямовувалися на поточну діяльність [17, с. 345]. Так, у 2004 р. з 87,2% кредитів, виданих банками України, кредити за внутрішніми торговельними операціями становили 6,8%, кредити за експортно-імпортними операціями – 8,6%. Кредити в поточну діяльність становили 71,8%, маючи останні п'ять років тенденцію до збільшення (у 1999 р. цей показник мав величину 43,2%). За підсумками 2005 р. відбулося зниження інвестиційної і відповідно інноваційної активності національної економіки. На дуку авторів роботи [3, с. 213], на сьогодні кредитна система України не налагодила свою діяльність у напрямку прискорення інвестування економіки. Крім того, у роботі зазначено, що у 2005 р. кредитна система України масово прискорила кредитування населення в частині задоволення його споживчого попиту. У результаті стимулювання внутрішнього попиту і відсутності можливості його задоволення збільшився імпорт та обсяг іноземних фінансових ресурсів. Вже на початку 2006 р. 24% банківської системи України належали іноземному капіталу. Саме тому має бути задіяна система пріоритетів і стимулів для того, що б кредитна система підтримувала діяльність інноваційного спрямування в економіці через прискорення її інвестування. В Україні повною мірою мають працювати так звані "довгі гроші". Власне, без структурних змін у фінансовому секторі економіки, де вже поряд із банківською системою достойне місце займуть інвестиційні та пенсійні фонди, досягти успіху буде важко. Крім того, слід у процес формування інноваційного шляху розвитку включити перегляд стратегії кредитної діяльності банківської системи.

5) Кредитні ресурси спеціально уповноважених державою інвестиційних установ (банків). Державна інноваційна фінансово-кредитна установа (ДФКУ) була створена відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.04.2000 р. №654 з метою здійснення фінансової підтримки суб'єктів господарювання різних форм власності в рамках забезпечення інноваційного розвитку країни. У 2009 р. Кабінетом Міністрів України було схвалено надання державних гарантій у розмірі 8 млрд. грн. за зобов'язаннями ДФКУ для залучення зовнішніх та внутрішніх кредитів та інвестиційних ресурсів та спрямування їх на фінансування інноваційних проектів у стратегічних галузях економіки;

6) Іноземні інвестиції. За рахунок коштів іноземних замовників в 2007 р. було профінансовано 15,9% витрат на проведення наукових та науково-технічних робіт, що на 3,5% менше ніж в минулому році. Відповідно до попередніх років питома вага іноземних інвесторів у загальному обсязі фінансування наукових розробок значно знизилася (2005 р. вони становили 24,3%), тобто намітилася тенденція зменшення їхньої участі у створенні та використанні інновацій [13, с. 89]. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в Україну, станом на 01.07.2009 становив 37965,7 млн. дол. США, що в розрахунку на одну особу становить 823,9 дол. – це один з найнижчих показників у Європі [16, с. 145]. У кризових умовах стан справ з іноземним інвестуванням ще більше погіршився. Так, у I півріччі 2009 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 2,7 млрд. дол. США прямих інвестицій, що становить 40,2 % обсягів I півріччя попереднього року. Водночас капітал нерезидентів зменшився на 413,5 млн. дол. (з урахуванням його переоцінки, утрат і курсової різниці становив 2358,6 млн. дол., або лише 34,1 % рівня відповідного періоду попереднього року). На підприємствах промисловості зосереджено 8570,1 млн. дол. (22,6 % загального обсягу прямих інвестицій в Україну), у т. ч. переробної – 7373,9 млн. дол. та добувної – 1046,2 млн. дол. Станом на 01.07.09 в основні експортні галузі України – металургію та хімію і нафтохімію – надійшло лише 2556,7 млн. дол., або 6,7 % від загального обсягу ПП в Україну. Те саме можна сказати і про роль іноземних інвестицій у розвитку машинобудування України, на яке за всі роки незалежності припало 2,8 % від загального обсягу ПП в Україну. У фінансових же установах іноземним капіталом акумульовано 8015,7 млн. дол. (21,1 %) прямих інвестицій, в організаціях, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям, – 4068,7 млн. дол. (10,7 %), на підприємствах торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів і предметів особистого вжитку – 3828,4 млн. дол. (10,1 %). Отже, відбулася переорієнтація інвестиційних потоків з інноваційної сфери у сферу фінансових послуг та послуг, пов'язаних з операціями з нерухомим майном, що негативно позначається на розвитку національної економіки. Взагалі, розмір витрат на дослідження та розробки за рахунок іноземних джерел в розвинутих країнах коливається від активного залучення іноземних інвесторів (17,0% – Великобританія) до використання виключно внутрішніх джерел фінансування (0,4% – Японія) [4, с.94].

7) Ресурси національних і зарубіжних наукових фондів, інноваційних, венчурних фондів. Формування венчурних та інвестиційних фондів в Україні розпочалося в 90-х рр. XX ст. і розвивається дуже повільно. За оцінками Мінекономіки, загальний обсяг венчурного капіталу становить нині близько 400 млн. дол., що дорівнює 1% щорічних надходжень до європейських венчурних фондів [9, с. 183]. Така сума інвестицій свідчить про недостатню зацікавленість щодо інноваційної діяльності венчурних фондів з боку держави.

8) Приватні накопичення фізичних осіб. Стратегічним джерелом збільшення обсягів фінансування інноваційної активності є заощадження населення, головним чином активної їх частини. Як свідчать результати досліджень вітчизняних економістів, при зростанні обсягу заощаджень у країні, норма активної їх частини незначна і становить близько 5%. При цьому необхідно відзначити, що за зростання абсолютної суми заощаджень у 2000 р. порівняно з 1995 р. майже у 2,5 рази норма активного заощадження з 1996 р. не підвищувалася, а, навпаки, знизилася на 18% [18, с. 186]. На думку В. Гесця, для активізації інноваційного розвитку необхідно залучати наявні заощадження населення, розмір яких, за оцінкою вченого, на сьогоднішній момент складає від 30 до 60 млрд. дол. [2].

Така різноманітність джерел фінансування інноваційної діяльності вимагає їх класифікації для прийняття правильних рішень щодо їх вибору. У кожній країні формується власна структура джерел фінансування інноваційної діяльності, яка залежить від багатьох чинників. У зарубіжній практиці використовуються інші джерела фінансування інноваційної діяльності, до яких відноситься [15, с. 119; 1, с. 58; 12, с. 118]: державне фінансування; власні кошти суб'єктів господарювання; кредитні ресурси; кошти інвесторів (приватні та іноземні кошти); венчурний капітал. Законом України Про інноваційну діяльність [7, с.17] джерелами фінансування інноваційної діяльності визначено: кошти Державного та місцевих бюджетів, власні кошти спеціалізованих державних і комунальних інноваційних фінансово-кредитних установ, власні чи запозичені кошти суб'єктів інноваційної діяльності, кошти (інвестиції) будь-яких фізичних і юридичних осіб, інші джерела, не заборонені законодавством України. У вітчизняній практиці найбільш прийнятною є наступна класифікація (табл. 1).

Класифікація джерел фінансування інноваційного розвитку*

Класифікаційна ознака	Назва групи	Наповнення
За секторами.	Державний сектор.	Бюджетні кошти і кошти позабюджетних фондів, державні позики, пакети акцій, інше державне майно.
	Підприємницький сектор.	Власні і залучені кошти підприємств, у тому числі інвестиційних фондів і компаній, пайових інвестиційних фондів, недержавних пенсійних фондів, страхових компаній і т. ін.
	Іноземний сектор.	Кошти іноземних держав, міжнародних фінансових та інвестиційних інститутів, окремих організацій, банків і кредитних установ.
За рівнями власників.	На рівні держави.	Власні кошти бюджетів і позабюджетних фондів, залучені кошти державної кредитно-банківської й фінансової системи, позичені кошти у вигляді міжнародних державних кредитів та внутрішнього боргу держави (державні облигації тощо).
	На рівні регіону.	Кошти місцевих бюджетів, залучені кошти місцевими органами влади у вигляді муніципальних запозичень.
	На рівні організації.	Власні кошти (прибуток, амортизаційні відрахування, страхові суми відшкодування збитків, мобілізовані надлишки основних і оборотних коштів, нематеріальних активів), залучені кошти, у тому числі внески і пожертвування, кошти, отримані від реалізації акцій, позичені кошти у вигляді бюджетних, банківських і комерційних кредитів.
	На рівні інноваційної програми.	Кошти бюджетів і позабюджетних фондів, кошти суб'єктів господарювання, іноземні інвестиції в різних формах.

*Складено особисто автором на основі використання робіт [15, с. 117; 14, с. 10].

Державний комітет статистики України виділяє наступні джерела фінансування наукових та науково-технічних робіт (табл. 2).

Таблиця 2

Розподіл фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування, %*

Джерела фінансування	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Всього	100	100	100	100	100	100	100	100	100
у тому числі за рахунок: держбюджету	30,0	30,9	28,1	29,8	34,1	33,2	39,1	45,8	48,7
власних коштів	3,0	8,6	5,6	6,4	6,5	6,6	8,9	8,5	8,2
коштів замовників України	38,4	32,5	35,7	36,7	34,7	32,5	30,3	28,1	28,3
коштів іноземних замовників	23,3	22,8	26,2	24,3	21,4	24,4	19,4	15,9	13,2
інших джерел	5,3	5,2	4,4	2,8	3,4	3,3	2,3	1,7	1,6

*Розраховано за даними Держкомстату України

Оцінка динаміки обсягів фінансування наукових та науково-технічних робіт вказує на відносну стабільність структури. Основними джерелами фінансування науки в Україні є державний бюджет, кошти вітчизняних і іноземних замовників. Частка коштів державного бюджету, що спрямовується на науку має тенденцію до поступового збільшення і досягла максимального значення на рівні 48,7% у 2008 р. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за рахунок коштів вітчизняних замовників коливається в середньому на рівні понад 30%. Однак в 2007 р. порівняно з попереднім обсяг фінансування зменшився на 2,2%, що свідчить про обмеженість попиту на наукові розробки з боку реального сектору, внаслідок чого інноваційні процеси протікають у досить обмежених масштабах. Завдяки збереженню високого рівня наукового потенціалу та підтримці інтеграції науки у світовий науковий процес зберігається високий рівень попиту на вітчизняні дослідження та розробки з боку іноземних замовників. Зокрема, протягом 2000-2009 рр. від них надходило понад 20% загального фінансування НДДКР (2000 р. – 23,3%, 2002 р. – 26,2%, 2004 р. – 21,4%). Традиційними замовниками виступають країни СНД, передусім – Росія. Однак, починаючи з 2006 р. спостерігається тенденція до зменшення обсягу коштів іноземних джерел (у 2006 р. порівняно з попереднім роком на 5%, 2007 р. – на 3,5% відповідно), що свідчить про кризові явища в світовій економіці та загального падіння попиту на інноваційні розробки. Характерною ознакою інноваційного розвитку розвинених країн є перевага приватного капіталу (до 70%) в структурі джерел фінансування наукових розробок [6, с. 26].

Стосовно інноваційної діяльності в Україні склалася наступна структура джерел її фінансування (табл. 3).

Таблиця 3

Розподіл обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами*

Джерела фінансування	2000	2004	2005	2006	2007
Всього	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
у тому числі за рахунок: власних коштів	79,6	77,3	87,7	84,6	73,7
держбюджету	0,4	1,4	0,5	1,9	1,3
місцевих бюджетів	0,1	-	0,3	0,2	0,1
позабюджетних фондів	1,9	-	-	-	-
вітчизняних замовників	2,8	0,2	1,4	0,4	0,2
іноземних інвесторів	7,6	2,5	2,7	2,9	3,0
кредитів	6,3	17,8	7,1	8,5	18,5
інших джерел	1,3	0,8	0,3	1,5	3,2

*Розраховано за даними Держкомстату України

Як свідчать наведені дані, основним джерелом фінансування інноваційної діяльності є власні кошти підприємств (понад 70%), на відміну від здійснення наукових досліджень, основна частка фінансування яких припадає на державний бюджет. В результаті проведеного аналізу можна зробити висновки щодо неефективності використання можливих джерел фінансових ресурсів інноваційного розвитку. Особливо це стосується позабюджетних джерел, у тому числі коштів позабюджетних

фондів, фінансування за рахунок яких протягом 2004-2008 рр. не здійснювалося, та коштів вітчизняних інвесторів, частка яких в загальному обсязі фінансування у 2007р. зменшилася на 2,6% порівняно з 2000 р. Частка іноземних інвесторів у фінансуванні інноваційної діяльності незначна і становить близько 3%, до того ж зменшилася на 4,6% порівняно з 2000 р.

Висновки. За таких обставин дуже важко йде становлення в Україні економіки знань, упровадження інновацій. Практика більшості країн свідчить, що здійснення високотехнологічного прориву і формування інноваційної економіки мають передбачати такі складові:

- фінансування досліджень фундаментального характеру за рахунок державного бюджету в достатньому обсязі;
- активну та всебічну підтримку державою, спеціальними та регіональними органами влади новостворених інноваційноорієнтованих структур та їх потенційних утворювачів;
- з метою залучення позабюджетних ресурсів створення ринкових механізмів, що роблять розвиток науки і впровадження її досягнень економічно вигідними, оскільки інноваційні тенденції не можуть бути сформовані лише централізованим рішенням;
- залучення іноземних інвестицій для стимулювання розвитку венчурного бізнесу;
- сприяння активному розвитку і функціонуванню малого інноваційного бізнесу, мобільного, більшою мірою спроможного до оперативного розроблення й впровадження нововведень у виробництво;
- створення умов сполучення елементів інноваційної інфраструктури та великих наукових і освітянських центрів;
- сприяння залученню внутрішніх та іноземних інвестицій до науково-технічної сфери шляхом створення сприятливого податкового клімату.

Література:

1. Антонюк Л.Л. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: [монографія] / Л.Л. Антонюк. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
2. Геєць В. Антикризисні заходи в Україні приречені на невдачу [Електронний ресурс]/ В. Геєць.– Режим доступу: <http://www.economics.unian.net/rus/detali/13572>
3. Геєць В.М. Інноваційні перспективи України/ В.М. Геєць, В.П. Семиноженко. – Харків: Константа, 2006. – 272 с.
4. Група восьми в цифрах. 2009: стат. сб. – М.: Росстат, 2009. – 131 с.
5. Держкомстат України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Джусов О.А. Інноваційний розвиток світової економіки: інвестиційний аспект: [монографія] / О.А. Джусов, Н.П. Мешко та ін. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. – 278 с.
7. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]/ Відомості ВРУ, 2002. – №36. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
8. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [Електронний ресурс] / Відомості ВРУ, 1992. – №12. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Зянько В.В. Інноваційне підприємництво: сутність, механізми і форми розвитку / В.В. Зянько.– Вінниця: УНІВЕРСУМ, 2008. –397 с.
10. Малицький Б.А. Перспективи приведення фінансування науки у відповідність із законодавством та потребами інноваційної моделі розвитку економіки / Б.А. Малицький, І.О. Белкін, О.С. Попович, Т.В. Шокун //Наука та наукознавство. – 2003. – №4. – С. 29-40.
11. Малицький Б.А. Раціональне фінансування науки як передумова розбудови знаннєвого суспільства в Україні / Б.А. Малицький, О.С. Попович, В.П. Соловійов. – К.: Фенікс, 2004. – 32 с.
12. Мешко Н.П. Інноваційний розвиток країн світової економіки в умовах глобалізації: [монографія]/ Н.П. Мешко. – Донецьк: Юго-Восток, 2008. – 345 с.
13. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2007: стат. зб. – К.: Держкомстат України, 2008. – 207 с.
14. Новікова І.В. Характеристика джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств / І.В. Новікова // Проблеми науки. – 2001. – №2. – С. 8-16.
15. Онишко С.В. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності: навч. посіб./ С.В. Онишко, Т.В. Насенко, К.І. Швабій. – К.: КНТ, 2008. – 256 с.
16. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави / за заг. ред. В.М. Гейця [та ін.]. – К.: НВЦ НБУВ, 2009. – 687 с.
17. Україна у вимірі економіки знань/ за ред. В.М. Гейця. – К.: Основа, 2006. – 592 с.

18. Федулова Л.І. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / Л.І. Федулова. – К. Основа, 2005. – 552 с.
19. The Global Competitiveness Report / World economic forum [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.weforum.org>
20. World competitiveness yearbook, 2009 / IMD Lausanne [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.imd.ch>

Аннотация

АНАЛИЗ ФИНАНСОВЫХ РЕСУРСОВ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ПО ИСТОЧНИКАМ
ИХ ПОСТУПЛЕНИЯ

Кузьминчук Н.В., к.е.н., доцент
Харьковский национальный университет «ХПИ»
Куценко Т.М., преподаватель
Харьковский институт финансов УГУФМТ

Уточнены подходы к классификации источников финансирования инновационной деятельности с учетом обобщения существующих теоретических подходов и концепций инновационного развития, на основе данных официальной статистики проанализирована структура финансовых ресурсов инновационного развития и существующие тенденции финансового обеспечения науки в Украине.

Ключевые слова: финансовые ресурсы, источники финансирования инновационного развития
Summary

ANALYSIS OF FINANCIAL RESOURCES OF INNOVATIVE DEVELOPMENT ACCORDING TO
THE SOURCE THE RECEIPT

Kuzminchuk N.V., Ph.D, docent
Kharkiv National University «KPI»
Kutsenko T.N., teacher
Kharkiv institute of the finance

Approaches to the classification of sources of financing of innovative activity with a glance of generalization existing theoretical ways and conceptions of innovative development are specified. The structure of financial resources of innovative development and existing tendencies of financing of science in Ukraine are analyzed on basis of official statistics

Key words: financial resources, sources of financing of innovative development

Надійшла до редакції 25.05.2010 р.

© Кузьминчук Н.В., Куценко Т.М., 2010 р.